

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

13 iulie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Victor Boico, Ghenadie Plămădeală,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței Judecătoriei Chișinău din 28 octombrie 2021 și deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2022, declarat de avocatul Asandei Dorin, în numele inculpatului

Grosu Mihail XXXXXX.

Termenul de examinare,
instanța de fond: 12.07.2021 - 28.10.2021,
instanța de apel: 17.11.2021 - 30.03.2022,
instanța de recurs: 23.05.2022 - 13.07.2022.

Asupra recursului menționat, Colegiul Penal,

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătorei Chișinău din 28 octombrie 2021, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Grosu Mihail a fost condamnat în baza art. 190 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare.

Potrivit art. 85 alin. (1) Cod penal, prin adăugirea parțială a părții neexecutate a pedepsei aplicate prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21.06.2016 și sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25.07.2016, cumulate prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău 15.12.2016, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 2 ani și 2 luni închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, începând din 28.10.2021.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul lui Mihalache Veaceslav prejudiciul material în sumă de 21.272 lei și moral în mărime de 3000 lei.

2. Instanța de fond a constatat că în luna aprilie 2021, inculpatul Grosu Mihail, fiind deținut în Penitenciarul nr. 4 - Cricova, mun. Chișinău, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale și prevăzând urmările lor, în baza unui plan bine chibzuit privind realizarea intenției sale criminale, după ce în circumstanțe nestabilite la moment de organul de urmărire penală, a intrat în posesia unui telefon mobil, a plasat pe site-ul www.999.md anunțuri referitor la faptul că vinde automobil ce se importă din Germania, indicând ca telefon de contact nr. XXXXXX , ulterior, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor lui Mihalache Veaceslav, creându-i acestuia o reprezentare falsă a realității, sub pretextul că se află în afara hotarelor Republicii Moldova, și anume, în Germania, purtând discuții prin intermediul aplicației Viber, l-a indus în eroare și a prezentat ca fiind adevărată o faptă mincinoasă, astfel, sub pretextul importării din Germania a unui automobil de model „Hyundai Santa Fe”, a pretins de la ultimul, drept avans, bani în sumă de 1000 euro care, conform cursului oficial de schimb valutar al BNM din 14.04.2021, constituiau 21.272,50 lei, urmând ca restul sumei de bani să fie achitată la momentul importării automobilului.

Ulterior, Grosu Mihail a identificat o persoană terță, care se afla la libertate, Morari Lilia care, nefiind în cunoștință de cauză cu intențiile lui infracționale, la 14 aprilie 2021, seara, s-a deplasat în mun. Chișinău, str. Petru Zadnipru, unde a primit avansul în valoare de 1000 euro de la Mihalache Veaceslav și care pentru ultimul constituie o sumă considerabilă, bani care ulterior au fost transmiși prin intermediul unui conducător de taxi lui Grosu Mihail, după care ultimul s-a eschivat de a mai răspunde la apelurile lui Mihalache Veaceslav.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vinovăția, solicitând examinarea cauzei în procedură prevăzută la art. 364¹ Cod de procedură penală.

Dat fiind că probele administrate dovedesc integral vina inculpatului, acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 190 alin. (1) Cod penal, ca escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, încheierea actului juridic anulabil fiind determinată de comportamentul dolosiv, cu cauzarea unei daune în proporții considerabile.

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, care se pedepsește cu amendă în mărime de la 550 la 850 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani, că a recunoscut vina integral și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, beneficiind de reducerea limitelor pedepsei conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă prin aplicarea unei pedepse cu închisoarea, or, nu este la prima abatere de la lege și, fiind în detenție, a comis o nouă infracțiune cu intenție.

Totodată, instanța a luat în considerare că prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21.06.2016, Grosu Mihail a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) Cod penal la 5 ani și 15 zile închisoare cu amendă în mărime de 10.000 lei, iar prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25.07.2016, a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) Cod penal la 4 ani închisoare, sentințele fiind cumulate prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15.12.2016, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, pe care o execută până în prezent.

Potrivit informației nr. 5/4947 din 17.09.2021, eliberată de Administrația Penitenciarului nr.4-Cricova, la 21.09.2021 Grosu Mihail a executat real din pedeapsa de 7 ani închisoare partea de 5 ani, 3 luni și 7 zile, partea neexecutată constituind 1 an, 8 luni și 23 zile.

Potrivit art. 85 alin. (1), (3) Cod penal, dacă după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. În acest caz, pedeapsa definitivă nu poate depăși termenul de 30 de ani de închisoare, iar în privința persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani și a persoanelor care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani, care nu au mai fost condamnate – termenul de 15 ani. Pedeapsa definitivă în cazul unui cumul de sentințe trebuie să fie mai mare decât pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei noi infracțiuni și decât partea neexecutată a pedepsei pronunțate prin sentința anterioară a instanței de judecată.

Prin urmare, în baza art. 85 Cod penal, prin adăugirea parțială a pedepsei neexecutată aplicată prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21.06.2016 și sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25.07.2016, cumulate prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15.12.2016, inculpatului i-a fost stabilită pedeapsă definitivă de 2 ani 2 luni închisoare.

Pe lângă aceasta, instanța a remarcat că potrivit art. 79 Cod penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Astfel, trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la

starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate – I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

Totodată, careva circumstanțe excepționale care ar permite aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse mai blânde decât prevede norma imputată nu au fost stabilite, precum și împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor, fiind stabilit că inculpatul nu este la prima abatere de la lege și a comis infracțiunea dată în detenție, în timp ce executa o altă pedeapsă, fiind, astfel în continuu conflict cu legea penală, nu a pășit pe calea corijării și continuă activitatea infracțională. În aceste împrejurări o pedeapsă alternativă închisorii nu va duce la resocializarea inculpatului, fiind neîntemeiată solicitarea apărării privind aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal în privința acestuia.

Potrivit acțiunii civile, partea vătămată Mihalache V. a solicitat încasarea prejudiciului material în sumă de 21.272 lei și moral în mărime de 3000 lei, inculpatul fiind dispus să repare prejudiciul material în sumă de 21.272 lei cauzat.

Potrivit art. 1998 alin. (1) și (2) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Conform art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei.

Aprecierea prejudiciului moral se face în funcție de circumstanțele cauzei, unde este necesar să se ia în considerație valoarea nepatrimonială lezată, însemnătatea pe care o are această valoare pentru persoana vătămată. Un alt criteriu

constă în durata menținerii consecințelor vătămărilor, adică durata prejudiciului, deoarece urmările pot fi temporare, trecătoare sau permanente. Durata menținerii consecințelor este un criteriu de apreciere a prejudiciului distinct de criteriul importanței. Un alt criteriu este criteriul intensității durerilor fizice și psihice. Aceasta depinde de valoarea lezată. Aprecierea cuantumului prejudiciului moral cauzat victimei, urmează a fi apreciat de către instanța de judecată după intima convingere, care se întemeiază pe examinarea tuturor probelor în ansamblu și în funcție de circumstanțele cauzei.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Partea vătămată Mihalache Veaceslav a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei, sumă apreciată ca fiind proporțională faptelor ilicite comise de inculpat, or, la stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța urmează să ia în considerare gravitatea suferințelor fizice și psihice pricinuite părții vătămate, dar și de starea materială a inculpatului. Deoarece inculpatul a fost recunoscut vinovat de comiterea unei infracțiuni intenționate mai puțin grave, instanța ținând cont de gravitatea cauzării suferințelor fizice și psihice, a considerat că acesta urmează să compenseze părții vătămate prejudiciului moral în mărime de 3000 lei pentru suferințele fizice și psihice suportate.

3. Avocatul Asandei Dorin a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă, cu aplicarea art. 79 Cod penal și cu respingerea acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral.

Apelantul a invocat că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de fond nu a ținut cont că inculpatul a recunoscut vina pe deplin și s-a căit sincer de cele săvârșite, a contribuind activ la descoperirea infracțiunii, deține grad de invaliditate pe viață.

Reieșind din împrejurările stabilite, precum și ținând cont de scopul pedepsei penale, și anume, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpaților, cât și a altor persoane, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, condițiile lui de viață, în privința lui urmează a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă cu amenda.

4. Potrivit deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2022, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a constatat că la stabilirea pedepsei, instanța de fond just a ținut cont de faptul că inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, a recunoscut vina integral și a solicitat examinarea cauzei în procedură simplificată, anterior a fost judecat, ce denotă că nu și-a făcut careva concluzii, continuând comportamentul antisocial prin săvârșirea de noi infracțiuni, că nu se află la evidența medicului

narcolog și psihiatru, că nu au fost stabilite circumstanțe agravante, cea atenuantă fiind căința sinceră.

Conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă.

Astfel, prima instanță, stabilind că inculpatul a recunoscut faptele indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, că nu este la prima abatere de la lege și, fiind în detenție, a comis o nouă infracțiune cu intenție, anterior fiind condamnat pentru comiterea mai multor infracțiuni, nu și-a făcut concluziile necesare, continuându-și activitatea infracțională, întemeiat i-a aplicat pedeapsa cu închisoare, iar, conform art. 85 Cod penal, prin adăugirea parțială a părții neexecutată a pedepsei aplicate prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21.06.2016 și sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25.07.2016, cumulate prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15.12.2016, i-a stabilit pedeapsă definitivă cu 2 ani și 2 luni închisoare.

În același timp, argumentele apărării că inculpatul a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, iar cauza penală a fost examinată în procedură simplificată, nu indică la faptul că corectarea lui și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni din partea acestuia este posibilă fără privarea lui de societate, or, a fost stabilit că inculpatul anterior a fost judecat, nu și-a făcut careva concluzii, nu a conștientizat gradul de pericol social al faptelor comise, nu a pășit pe calea corectării, continuând să manifeste un comportament infracțional, și a comis cu intenție o infracțiune mai puțin gravă.

Deci, prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 21.06.2016 Grosu Mihail a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) Cod penal la 5 ani și 15 zile închisoare, cu amendă în mărime de 10.000 lei, iar prin sentința Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 25.07.2016 a fost condamnat în baza art. 187 alin. (2) Cod penal la 4 ani închisoare, pedepsele fiind cumulate prin încheierea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 15.12.2016, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 7 ani închisoare, pe care o execută până în prezent. Potrivit informației nr. 5/4947 din 17.09.2021, eliberată de Administrația Penitenciarului nr.4-Cricova, la 21.09.2021 Grosu Mihail a executat real din pedeapsa de 7 ani închisoare partea de 5 ani, 3 luni și 7 zile, partea neexecutată constituind 1 an, 8 luni și 23 zile.

La fel, sunt neîntemeiate alegațiile apărării că în privința inculpatului urma a fi aplicată o pedeapsă sub limita legii, prin prisma art. 79 Cod penal, or această măsură de pedeapsă nu poate fi aplicată reieșind din caracterul și gradul prejudiciabil al faptei și din personalitatea inculpatului, totodată, o pedeapsă sub formă de amendă ar avea un caracter iluzoriu, iar pedeapsa penală nu și-ar realiza scopul de restabilire a echității sociale, corectare a inculpatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpatului, cât și a altor persoane.

Conform art. 79 alin. (1) Codul penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în

săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie. Minoratul persoanei care a săvârșit infracțiunea se consideră circumstanță excepțională. Săvârșirea infracțiunii de către persoanele care au atins vârsta de 18 ani, dar nu au atins vârsta de 21 de ani poate fi apreciată de către instanța de judecată drept circumstanță excepțională.

Astfel, art. 79 Cod penal prevede că la stabilirea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege instanța de judecată dispune de 3 variante. În primul rând, pedeapsa poate fi stabilită sub limita minimă prevăzută de articolul corespunzător al părții speciale a Codului penal. În al doilea rând, instanța de judecată poate stabili o pedeapsă mai blândă decât cea prevăzută de articolul respectiv. Compararea pedepselor după rigurozitate se face prin aprecierea locului lor în conținutul art. 62 CP. În al treilea rând, instanța de judecată poate să nu aplice pedeapsa complementară prevăzută ca fiind o obligațiune. În calitate de circumstanțe excepționale pentru o pedeapsă mai blândă pot servi atât circumstanțele separate distincte prevăzute în art. 76 Codul penal, cât și cumulul lor, precum și alte circumstanțe ce atenuează răspunderea, neenumerate în lege.

Conform art. 79 Cod penal, stabilirea pedepsei sub limita minimă sau a unei pedepse mai blânde, care nu este prevăzută în sancțiunea articolului corespunzător din Codul penal, în baza căruia este încadrată infracțiunea, se admite luând numai în considerare personalitatea vinovatului în cazul existenței circumstanțelor excepționale, legate de scopul, motivele, rolul vinovatului și comportamentul acestuia până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Deci, trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului. Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale. Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (grad de invaliditate – I, II (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

Cu toate că noțiunea de „circumstanțe excepționale ale cauzei” nu este dată la nivel legislativ, reieșind din textul art. 79 alin. (1) Cod penal, rezultă că la ele se atribuie așa circumstanță sau un cumul de circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, gradul sau pericolul social al persoanei vinovatului.

Or, faptul că inculpatul a recunoscut vinovăția, s-a căit sincer, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii - nu constituie circumstanțe excepționale, acestea fiind circumstanțe care au fost luate în considerație de către instanța de fond la

individualizarea pedepsei aplicate și, potrivit cărora, a beneficiat de reducerea pedepsei cu o treime.

Prin urmare, este nefondat argumentul apărării că pedeapsa aplicată este prea aspră, or, instanța de fond a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, personalitatea inculpatului, gravitatea infracțiunii săvârșite și valența relațiilor sociale prejudiciate, rezonanța socială a infracțiunii și a ajuns la soluția corectă de numire inculpatului a unei pedepse cu închisoare cu executare.

Astfel, instanța de fond i-a numit inculpatului o pedeapsă corectă și echitabilă, care va atinge scopul legii penale, va restabili echitatea socială, va corecta condamnatul și va preveni săvârșirea de noi infracțiuni, atât din partea lui, cât și din partea altor persoane, iar temeiurile invocate în apelurile apărării în acest sens nu și-au găsit confirmare, nefiind stabilite motive temeinice de implicare a instanței de apel în sensul casării hotărârii contestate în partea individualizării și stabilirii pedepsei principale, or, nu se atestă nici o premisă pentru a aplica față de inculpat a unei pedepse mai blânde.

Totodată, conform art. 220 alin. (1)-(2) Cod de procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se soluționează în conformitate cu prevederile prezentului cod. Normele procedurii civile și normele procesului de mediere a litigiilor civile se aplică dacă ele nu contravin principiilor procesului penal și dacă normele procesului penal nu prevăd asemenea reglementări.

Potrivit art. 1998 alin. (1) și (2) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune. Prejudiciul cauzat prin fapte licite sau fără vinovăție se repară numai în cazurile expres prevăzute de lege.

Conform art. 2036 alin. (1) și (2) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

La determinarea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, trebuie neapărat să ia în considerație atât aprecierea subiectivă privind gravitatea cauzării suferințelor psihice sau fizice părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, îndeosebi: - importanța vitală a drepturilor personale nepatrimoniale și a

bunurilor (viața, sănătatea, libertatea, inviolabilitatea locuinței, secretul personal și familial, onoarea, demnitatea și reputația profesională etc.); - nivelul (gradul) suportării de către persoana vătămată a suferințelor psihice sau fizice (lipsirea de libertate, pricinuirea vătămării corporale, decesul persoanelor apropiate (rudelor), pierderea sau limitarea capacității de muncă etc.); - felul vinovăției (intenția, imprudența) persoanei care a cauzat prejudiciul, în cazul în care pentru repararea prejudiciului moral este necesară prezența ei. Instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sunt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

Repararea prejudiciului moral reprezintă satisfacții echitabile destinate a compensa material suferințele fizice ale părții vătămate, ca urmare a acțiunilor infracționale ale făptuitorului. Cu referire la quantumul prejudiciului moral solicitat, acesta nu este supus unor criterii legale prestabilite, ci determinarea lui în concret este lăsată la libera apreciere a instanței de judecată.

La stabilirea quantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral se are în vedere o serie de criterii: consecințele negative suferite de cei în cauză pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și, nu îmbogățirea fără justă cauză.

În absența unor criterii pe baza cărora să se poată realiza o cuantificare obiectivă a prejudiciului moral, acesta se stabilește în raport cu consecințele negative suferite de persoană, importanța valorilor lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori, intensitatea cu care au fost concepute consecințele vătămării, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială. În cuantificarea prejudiciului moral aceste condiții sunt subordonate condiției aprecierii rezonabile pe o bază echitabilă corespunzătoare prejudiciului real și efectiv produs reclamantului, astfel încât să nu se ajungă la o îmbogățire fără justă cauză a celui care pretinde daune morale.

Criteriul general evocat în jurisprudența CtEDO constă în faptul că despăgubirile trebuie să prezinte un raport rezonabil de proporționalitate cu atingerea adusă reputației, având în vedere totodată gradul de lezare a valorilor sociale ocrotite, intensitatea și gravitatea atingerii adusă acestora. În situația daunelor morale, datorită naturii lor nepatrimoniale, o evaluare exactă a acestora în bani nu este posibilă, întinderea despăgubirilor realizându-se prin apreciere raportată la elementele de fapt.

Astfel, prin ordonanța din 21.04.2021, Mihalache Veaceslav a fost recunoscut în calitate de parte civilă, înaintând acțiune civilă prin care a solicitat încasarea în beneficiul său a prejudiciul material în sumă de 21.272,50 lei, iar prin cererea din 06.10.2021 a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 3000 lei.

Inculpatul în instanța de fond a confirmat și a recunoscut suma prejudiciului cauzat, fiind dispus să restituie integral prejudiciul material cauzat.

În același timp, potrivit declarațiilor părții civile Mihalache Veaceslav „... La 14.04.2021, aproximativ ora 17.00, a ajuns pe adresa sus-indicată, fiind contactat de Lilia, care i-a comunicat că este din partea lui Sergiu. Lilia i-a spus că se află în sectorul Botanica, el solicitând să vină pe XXXXXX XXXXX, XXXXXX. Aproximativ la 18.00 a venit Lilia, a urcat în automobil, deoarece afară ploua și i-a transmis acesteia suma de 1000 euro, care a scris cu mâna sa o recipisă cu stilou de culoare neagră, indicând datele sale din buletin, prin care s-a obligat să returneze suma menționată până la 20.04.2021, indicând că în cazul neonorării obligației asumate, acceptă să fi atrasă la răspundere în conformitate cu legislația în vigoare. Totodată, au fost efectuate poze la banii transmiși și la poza actului de identitate. Lilia l-a telefonat pe Sergiu și i-a comunicat că banii au fost primiți. Pe 15.04.2021, aproximativ ora 17.00, a primit poze de la Sergiu, precum că mașina este îmbarcată pe remorcă, iar în câteva clipe vor porni spre Moldova, urmând să pregătească cealaltă sumă de bani pentru vămuire la 19.04.2021, aproximativ la ora 07.30, să se prezinte la Punctul de control și trecere al frontierei Leușeni. La 19.04.2021 a încercat să contacteze persoana cu numele Sergiu, însă acesta nu i-a răspuns, fiind off-line și pe aplicația Viber. Apoi a încercat să facă legătură telefonică cu Lilia, însă fără succes. A înțeles că a fost indus în eroare, fiindu-i însușită suma de 1000 euro...”.

În aceste circumstanțe sunt întemeiate concluziile instanței de fond privind admiterea cerinței părții civile și încasarea de la inculpat în beneficiul părții civile Mihalache Veaceslav a prejudiciului moral în sumă de 3000 lei, ce constituie o satisfacție echitabilă în raport cu suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate prin infracțiune.

Prin urmare, argumentele apărării sunt neîntemeiate și nu constituie temei de admitere a apelului, sentința instanței de fond urmând a fi menținută.

5. Avocatul Asandei Dorin declară recurs ordinar, în care solicită casarea parțială a hotărârilor adoptate și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă sub formă de amendă, cu aplicarea art. 79 Cod penal și cu respingerea acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral.

Recurentul invocă că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanțele de fond și de apel nu au ținut cont că inculpatul a recunoscut vina pe deplin și s-a căit sincer de cele săvârșite, a contribuit activ la descoperirea infracțiunii, comunicând instanței de judecată circumstanțele în care a fost săvârșită infracțiunea, deține grad de invaliditate pe viață.

Reieșind din împrejurările stabilite, precum și ținând cont de scopul pedepsei penale, și anume, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea inculpaților, cât și a altor persoane, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării inculpatului, condițiile lui de viață, în privința lui urmează a fi aplicate prevederile art. 79 Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă cu amenda.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul Penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. Conform art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora.

Sub acest aspect se reține că recursul este fondat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, care prevăd următoarele temeiuri pentru un recurs ordinar - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale (*pct. 5. din decizie*).

Însă, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârilor contestate, asupra căror motive concrete din apel nu s-ar fi pronunțat instanța de apel și care ar fi erorile de drept, și esența, că hotărârile atacate nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, că instanța a admis o eroare gravă de fapt, dar raportată la exigențele art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care ar fi afectat soluția instanței, că s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, fiind omisă în totalitate argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Mai mult, în recurs lipsește critica și argumentarea juridică a solicitării din recurs privind: „... *cu respingerea acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral...*”.

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurent.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor atacate, inclusiv cele reproduse în *pct. 2., 4.*, din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel, ultima pronunțându-se argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apelul de pe rol, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, ținând corect cont de prevederile art. 7, 61, 75, 85 alin. (1) și (3) Cod penal, 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Dacă, după pronunțarea sentinței, dar înainte de executarea completă a pedepsei, condamnatul a săvârșit o nouă infracțiune, instanța de judecată adaugă, în întregime sau parțial, la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilite de sentința anterioară. Pedeapsa definitivă în cazul unui cumul de sentințe trebuie să fie mai mare decât pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei noi infracțiuni și decât partea neexecutată a pedepsei pronunțate prin sentința anterioară a instanței de judecată. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

În consecutivitatea enunțată, instanțele just au concluzionat că, inculpatul a recunoscut vina și s-a căit, a solicitat examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, însă anterior a mai fost condamnat și comis infracțiunea aflându-se în detenție, deci, nu s-a corectat și a continuat comiterea faptelor infracționale, iar pedepsele aplicată s-au dovedit a fi ineficiente, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante invocate de recurent, stabilirea unei pedepse mai blânde și cu aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, ar reprezenta o soluție de pedeapsă penală inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, persoana inculpatului și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării ultimului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Deci, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului în corespundere cu prevederile legale (*pct. 2., 4. din decizie*).

În raport cu solicitarea apărării privind respingerea acțiunii civile în partea încasării prejudiciului moral (*pct. 5. din decizie*), se atestă că instanțele de fond și de apel, legal și întemeiat au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept

privind mărimea prejudiciului moral cauzat părții vătămate în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 219 alin. (4), 220 alin. (3), 387 alin. (1) și (3) Cod de procedură penală, art. 2037 Cod civil, conform cărora, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă. **Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată** în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. **Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată**, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. **La determinarea despăgubirii, instanța de judecată** va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin urmare, instanța de apel just și întemeiat s-a pronunțat asupra mărimii despăgubirii morale de 3000 lei, în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat, de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă părții vătămate, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, respectând proporționalitatea comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și ținând cont de particularitățile cazului.

Totodată, instanța de apel s-a pronunțat argumentat și detaliat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării de pe rol (pct. 5. din decizie).

Pe lângă aceasta, recursul declarat, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat probele și circumstanțele cauzei, inclusiv în latura pedepsei aplicate inculpatului.

Însă, pornind de la relevanțele art. 79 alin. (1) Cod penal, 27, 101 alin. (2) și (3), 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale în alt sens decât cel pe care îl propune apărarea este o competență și prerogativă legală a acestor

instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul nominalizat au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanțele de fond și de apel nu au comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârile atacate cuprind motivele pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatului pedepse individualizate conform prevederilor legale, și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Asandei Dorin, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 30 martie 2022, în privința inculpatului Grosu Mihail XXX, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 12 august 2022.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Victor Boico

Ghenadie Plămădeală